

A tornyok leomlása

A birodalom totalizálása a totális piac érvényre juttatásával

Ami szeptember 11-ét illeti, kettő van belőle. Az első történelmi dátum má lett szeptember 11-e az 1973-as évé. Az USA kormánya által támogatott chilei légielő a Monedát, a chilei kormány székhelyét bombázza, és lerombolja. Salvador Allendét, Chile megválasztott elnökét megölik az elnöki palotában. Az volt a cél, hogy megakadályozzák a szocializmus valamilyen formájának demokratikus bevezetését egy országban, és első alkalommal vezessék be tiszta formájában a neoliberalizmust. Mint ismeretes, Pinochet a chicagói közgazdasági iskola szakemberére, Milton Friedmannre hivatkozott.

A második, a 2001-es szeptember 11-e merényletei – amelyeket semmiképpen sem lehet igazolni – lerombolják New York ikertornyait, és emberek ezreit ölik meg. A merénylők önmagukat is megölik a merénylet során. A merényleteket világszerte olyan sokkolónak érzik, hogy talán történelmi bevágást jelentenek. Úgy véljük, így is van. De meg kell kérdeznünk, miért van ez így. A pusztító tény önmagában véve nem olyan egyértelmű. Tapasztalati tényként nem különbözik jelentősen az utóbbi száz év történelmének egyéb tényeitől. Voltak sokkal súlyosabb, sokkal több pusztítást okozó légitámadások, amelyekre alig emlékszik már valaki. Talán a Hirosima elleni légitámadás hagyott csak hasonló nyomot, mivel az emberek felismerték, hogy globálisan hatékony fegyverként az atombomba minden földi életet képes kioltani. De az elítélés még ebben az esetben sem volt olyan egyöntetű, és az okozott sokk sem ült olyan mélyen mindenki belsejében.

Miért különbözik ez a második szeptember 11-e olyannyira a többi eseménytől? Bizonyára azért, mert ekkor éri először találat a világ szuperhatalmát, a birodalom uralmi központját. Eddig páratlanul magabiztos önkénnel állt útjába a világ minden, neki nem tetsző országának, anélkül hogy félnie kellett volna valamilyen reakciótól. Ezúttal maga a központ vált pusztító légitámadás céljává. Eddig csak a mennybéli Isten volt nagyobb ennél az istennél. Ez a hatalom „Isten áldja Amerikát!” és „Isten saját országa!” jelszavakkal Isten földi képviselőjének, és valóban Istennel egyenlőnek tartotta magát. Ha egyenlő Istennel, akkor egyúttal olyan Akhille-

usz, akinek nincs Achilles-sarka. Rettenetes találat érte azt a hatalmat, amely Istennel egyenlőnek tartja magát, s amelyet a világban istenként tisztelnek. Ez apagyilkosság volt, királygyilkosság, istengyilkosság.

Az ikertornyok alkották ennek az istennek a szentélyét. Ami a Vatikán a katolikusok számára, és Mekka a muszlimok számára, azt jelentik ezek a tornyok a tulajdonra, a pénzre és a tőkére épülő polgári társadalom számára. A tornyok egyaránt alkottak istentiszteleti és üzleti központot. A Pentagon elleni támadásnak – illetve a Fehér Ház elleni lehetséges támadásnak – csak másodlagos jelentősége van az ikertornyok elleni támadáshoz képest. A pénzvilág embereinek szemszögéből a tornyok elleni támadás szentségtörés. Így gondolkodik a globalizált kapitalizmus. A parlamentek és Fehér Házak pusztító dekorációi csupán a tulajdon-, pénz- és tőkemisztika kemény magvának, dekorációi annak a misztikának, amely az ikertornyokban a királyi trónt és Isten földi székhelyét imádják.

Ezért itt korunk királygyilkossága történt meg. Így érezte az egész világ. A királygyilkosság pedig, amely egyúttal istengyilkosság, mindig apagyilkosságnak is számít. A légitámadás szentségtörés volt, lázadás Isten és a király ellen. Kétségtelenül így látja ezt a világ. Egy királygyilkosság mint tény önmagában véve csupán egy szokásos gyilkosság. De mivel a királyról van szó, itt minden más. Minden bizonnyal egy bálvány omlott le. Ennek a kimondása azonban nem ad vigaszt. Talán Rómának a gótok általi, 5. századi kifosztása tett ilyen benyomást mindenütt a Római Birodalomban.

Ha meghalt a király, a franciák a középkorban folyton ezt ismételték: Meghalt a király, éljen a király! De a király *meggyilkolása* után nem lehet hangoztatni a mondás második részét. A meggyilkolt királyt nem követi ugyanolyan király. Minden megváltozik. A királyok az emberek szívében élnek. Királygyilkosság esetén a szívekben élő király hal meg. Bár nem a szívek hálnak meg, de a király, aki a szívekben

élt, meghal. Ezután kísérletek következnek az uralom helyreállítására, de ezek csak ritkán sikerülnek. Camus elemezte legjobban ezt a restaurációt, mégpedig A lázadó ember c. könyvében. Már Camus is felismerte, hogy aki megöli a királyt, annak öngyilkosságot kell elkövetnie.

A mi társadalmunkban a dolgok az ember pótlékai. Sőt, az emberek „humán tőkévé” váltak. Ezért aztán a tornyok leomlásának sokkal nagyobb a jelentősége, mint Kennedy meggyilkolásának. Kennedy csak képviselője volt annak a királynak, akinek helye az emberek szívében van. A király: a tornyok.

És ez a király egyúttal isten. Ezért van itt szó éppúgy istengyilkosságról. De az istengyilkosok meggyilkolása révén a meggyilkolt isten visszatér. Ezért van ma dolgunk ismét az istengyilkosok meggyilkolásával, ahogyan minden nyugati birodalom válságkorszakában az európai középkor óta. Rendszerint még a II. világháborút is az antiszemitizmussal hozzák összefüggésbe. Az antiszemitizmusnak sosem csupán a zsidó kisebbség üldözése volt a célja, még ha a kisebbséget alkotó zsidókat üldözték is. Az antiszemitizmus sokkal inkább annak eszköze volt, hogy a birodalmi uralommal szembeni minden ellenállást istengyilkosságnak nyilvánítsanak, mégpedig azért, hogy „zsidó örületnek” nevezzék az ellenállást. Ez az értelmezés aztán lehetővé tette, hogy az istengyilkosok meggyilkolá-

sát minden tetszőleges embercsoportra kiterjesszék. A II. világháborúig a szovjet szocializmust is „zsidó bolsevizmusnak” nevezték minden nyugati országban. Ezzel egyengették az utat ahhoz, hogy az istengyilkosok meggyilkolására hivatkozva kommunistákat öljenek meg, és a kommunizmus kiirtásának zászlaja alatt egyúttal zsidókat is gyilkoljanak. Tévesen értelmezzük a nemzeti szocialista antiszemitizmust, ha figyelmen kívül hagyjuk, hogy az a zsidóság termékeként fogta fel a kommunizmust.

Ma ismét istengyilkossággal van dolgunk, még ha világias nyelvezettel is. Noha ismételen szó esik Isten áldásáról, de amikor Bush elnök kihirdeti a jó háborúját a rossz ellen, akkor *számára* a társadalom értékmércéje a jó: béke, szabadság és szabadkereskedelem – a szabadkereskedelem pedig a tőketulajdonosok tulajdonának gyarapítását jelenti. Ezekért az értékekért folytatnak háborút, ezek az értékek jelentik a Legszentebbet, és a „szabad kereskedelem” mindezen értékeket egyesíti. Amikor Bush azt kiáltja, „Isten áldja Amerikát!”, akkor ezeknek az értékeknek az istenére

gondol. Az ikertornyok ezeknek az értékeknek a trónusát alkották.

Ezt az istent meggyilkolták. A meggyilkolt isten feltámad, ha gyilkosait meggyilkolják. Ezért folyik az a keresztes hadjárat, amelyről maga Bush beszél. 2001. október 7-én ezekkel a szavakkal hirdette meg a keresztes hadjáratot:

„A Fehér Ház szerződés-kötő terméből szölok Önökhöz, onnan, ahol az Egyesült Államok elnökei mindig a békéért dolgoztak. Mi békeszerető nemzet vagyunk. De oly hirtelen és tragikus módon megtanultuk, hogy nem lehetséges béke a hirtelen terror világában. Tekintettel a mai új fenyegetésre, a béke elérésének egyetlen útja, hogy üldözzük mindazokat, akik fenyegetik a békét.”

Ismét a békéről van szó, de a béke háborút jelent. Orwell Nagy Testvéreinek vezérszava hangzik így: „A béke háború.” Hogy béke legyen, el kell tenni láb alól a béke ellenségeit. Hogy szabadság legyen, el kell tenni láb alól a szabadság ellenségeit. Hogy tolerancia uralkodjék, el kell tenni láb alól a tolerancia ellenségeit. Hogy szabad kereskedelem virágozhasson, a tulajdonra épülő piacgazdaságban

el kell tenni láb alól a szabadkereskedelem ellenségeit.

Mint a történelem minden despotája, Bush elnök is egy ártatlan kislányra hivatkozva hirdeti meg a háborút, amely békét jelent:

„Nem rég egy megindító levelet kaptam; ez sokat elmond az Egyesült Államok helyzetéről ezekben a nehéz időkben; egy negyedik osztályos kislány levelét, akinek az apja katona: »Bár nem akarom, hogy Apukám csatába menjen, de kész vagyok arra, hogy Önre bízam őt«, írja a kislány. Ez drága ajándék. A legnagyobb, amit csak adhatott nekem. Ez a kislány tudja, miről van szó az USA számára.”

Ez kannibalizmusnak hangzik. A hóhérok feláldozzák magukat, amikor magukra veszik más emberek meggyilkolását. Egy keresztes hadjárat felé haladunk, de teljesen világias nyelvezettel. Mindenesetre Bush istenne tetszéssel szemléli ezt a keresztes hadjáratot.

Ulrich Duchrow

Forrás: Ulrich Duchrow – Franz Josef Hinkelammert: *Leben ist mehr als Kapital*, Publik-Forum Verlag, 2002, 131-136.

Öt érv az iraki háború ellen

1. Egy csepp vért sem az olajért!

Sok – például az amerikai titkosszolgálat, a CIA köréből származó – megnyilatkozás azt mutatja, hogy az Irak elleni támadással az USA az iraki olajkincsekhez való hozzájutását akarja biztosítani. Az *Eurosolar* szerint Szaúd-Arábia után itt található a világ második legnagyobb olajkészlete. A tartalékok 525-ször akkora, mint Irak jelenlegi éves kitermelése. Az amerikai kormányzat ez okból akarja olyan rendszerrel fölváltani az iraki diktátort, amely baráti érzellemmel viseltetik az amerikai olajérdekek iránt. Rendszerváltás nélkül az USA nem tudná ellenőrizni az iraki olajkészletet, miközben európai és orosz olajkiszervek már éveken keresztül szerződéseket kötöttek Irakkal.

2. Sérül a nemzetközi jog!

A „megelőző támadó háború” doktrínájával az USA a globális uralom és az ENSZ-megbízás nélküli katonai beavatkozás új amerikai stratégiáját akarja tettekre váltani. Ez eddig soha nem látott mértékben sérti a nemzetközi jog és az 1945-ös ENSZ-charta alaptételeit, amelyek minden támadó háborút tiltanak. Az amerikai eljárás azzal a következménnyel járna, hogy a jövőben minden állam a megelőző háború doktrínájára hivatkozhatna, amikor megtámad egy másik országot, és ráadásul még a terrorizmus elleni harc és a „megelőző védekezés” fűgefalevelével ékesíthetné magát.

3. Nincs bizonyíték az iraki veszélyre!

Az amerikai kormányzat azzal indokolja a megelőző háborút, hogy Irak még mindig, vagy ismét rendelkezik tömegpusztító fegyverekkel, és szoros kapcsolatban áll terroriszervezetekkel. Szaddám Huszein kétségtelenül brutális diktátor, de az említett vádakra jelenleg nincs bizonyíték. Sem arra nincs tudományos bizonyíték, hogy

Irak képes tömegpusztító fegyverek előállítására, sem arra, hogy együtt működik iszlám terroristákkal, akikkel szemben Szaddám Huszein inkább világi Baath-rendszere mindig nagy távolságot tartott.

4. A háborúnak

katasztrofális következményei lesznek!

Az iraki beavatkozás tovább szítaná a régió számos konfliktusát, és esetleg ellenőrizhetetlenné tenné azokat. Még ingatagabbá tenné a politikai helyzetet a Közel- és Közép-Keleten. Ez a fundamentalista áramlatok malmára hajtaná a vizet. Növekedne a terrortámadások veszélye. Továbbá Irak népességének az ENSZ-embargó miatt amúgy is igen rossz ellátása teljesen összeomlana, ha az országra háborút szabadítanak. A harci cselekményeknek, valamint az éhségnek és járványoknak sok-sok ezer halott, illetve sebesült civil áldozata lenne.

5. Van alternatívája a háborúnak!

A fegyverzetellenőrök munkája lehetőséget kínál a háború elkerülésére és arra, hogy viszonylagos bizonyosságra tegyünk szert az esetleges tömegpusztító eszközökre nézve. Ily módon gátat lehet szabni a Szaddám-rendszer okozta veszélynek, anélkül hogy háborúval sújtanánk az iraki népet. Összekapcsolva ezt az embargó régóta esedékes megszüntetésével – hiszen az csak a népességet sújtja, Szaddám rendszerét nem –, a konfliktus békés megoldása ismét távlatokat nyithatna az ország előtt – mindenekelőtt azon emberek számára, akiket semmilyen felelősség nem terhel a rendszer politikájáért és büneiért. Éppily sürgető a békefolyamat elindítása az egész Közel- és Közép-Keleten. Ez lenne az ENSZ és az Egyesült Államok feladata.

Forrás: Publik-Forum, Dossier, 2003/1